

Justinas Biekša

Studentas, kilęs iš Varėnos, 23 m.

Ižanga:

Norint perteikti visus įvykius, patirtus jausmus ir parsivežtus įspūdžius, reiktų parašyti knygą. Deja, knygoje, kaip ir šiame dienoraštyje, gyvas žodis praranda savo stiprumą, tikrumą, todėl tikiu, kad istorija yra gyviausia ir įsimintiniausia perteikiant gyvai, ką mes ir darysime ne tik ateinančius metus, tačiau ir likusį savo gyvenimą.

Visiems linkiu tokios patirties, kurią mes gavome per šias 16 dienų. Niekada anksčiau nebūčiau patikėjęs, kad 20 skirtingų ir nepažįstamų žmonių gali tapti viena didele šeima, veiktų taip vieningai ir su neišblėstančia meile. Mano nuomone, taip gali būti tik tada, kai žmonės vienija bendras tikslas, kai jie sugeba suderinti savo asmenines ambicijas ir interesus ir tai, ko siekia ir trokšta visi. Šiandien, kai mes verkiame ir skundžiamės savo likimais, turėtume atsigręžti atgal, į savo tėvų, senelių ar prosenelių istoriją. Kiek jiems teko iškęsti, kaip jie turėjo gyventi. Net kai smurtas, kančios ir mirtis buvo šalia, jie veikė kaip viena jėga, nes jie turėjo bendrą tikslą – tai nepriklausomą nuo vokiečių ir rusų Lietuvą. Net žiauriai kankinami, kęsdami didžiausius fizinius ir dvasinius skausmus, jie savo Tėvynės neišsižadėjo. Tik lankymas ir tvarkymas Jų kapų dar nereiškia jų atminimo pagerbimas. Reikia ne tik prisiminti, bet ir gerbti Jų atliktus didžius ir narsius darbus, juos reikia atsakingai ir švaria sąžine tęsti. Mūsų tautos istorija yra unikali, išlikime unikalūs ir mes. Linkiu kiekvienam iš mūsų jausti atsakomybę prieš tuos, kurie aukojosi, buvo žiauriai kankinami, rizikavo ar prarado savo gyvybę dėl mūsų. Neleiskime savo odai apaugti storu žvynu, širdims pavirsti į akmenis, mylėkime ir gerbkime savo artimą ir mūsų Lietuvą.

Liepos 1:

Gyvenime tikiu ženklais ir manau, jog gyvenime niekas neatsitinka be prasmės. Po bandomojo žygio, pakeliui namo, Kaune susipažinau su močiute, kurią sutikau ir šiandien, besukubėdamas į „tranzavimo“ vietą Kaune. Mačiau ją tik šiuos du kartus gyvenime, o ji sakė

melsis už mūsų visą ekspediciją. Buvo jau 12.30, tačiau žinojau, jog viskas bus gerai, Vilniaus centre atsidursiu iki 14-tos valandos, o visa ekspedicija bus sėkminga ir prasminga. Reikia paminėti, jog kuprinę be jokio pasiruošimo susidėjau per pusantros valandos.

Susitikome 19 nepažįstamų žmonių, tačiau jau nuo pat susitikimo LiJOT kiemelyje, visi laisvai bendravome. Spaudos konferencijos metu išsakyti palinkėjimai tik dar labiau padidino atsakomybės jausmą, juk mes važiuojame pagerbti mūsų tėvų, senelių ir prosenelių atminimų. Pamatyti tų vietų, kuriose mūsų artimieji kentė Tėvynės ilgesį. Džiaugiamusi atėjusiais mūsų išlydėti, yra žmonių, kuriems rūpi mūsų istorija, juk norint suprasti dabartį, reikia žinoti ir suprasti praeitį.

Traukinys rieda, po truputį tolstame nuo Lietuvos. Vis dar netikiu, kad išvažiuoju į tas vietas, kur toli nuo namų gyveno ir tebegyvena lietuviai.

Liepos 2 :

Prabundame anksti, atsigeriame arbatos ir su nedideliu jauduliu laukiame Maskvos. Maskva didelė, gyvenimas čia tiesiog verda, mašinos lekia, žmonės ne vaikšto, o bėgioja. Kontrastai rėžia akį, didelės prabangios mašinos ir prašmatnūs kostiumai prieš nykius blokinius namus ir paprastai apsirengusius žmogelius. Taigi, atvykstame į miestą, kuriame ilgą laiką buvo nusprendžiami lietuvių likimai. Čia buvo Stalinas, čia buvo valdžios ir jėgos centras, čia buvo priimami sprendimai, kurie ilgam arba visiems laikams išskirdavo brolius ir seseris, vyrus ir žmonas, tėvus ir vaikus.

Apsistojame Lietuvos ambasadoje, kur esame sutinkami su sočiais pusryčiais ir LR ambasadoriaus A.Vinkaus palaiminimu. Vėliau aplankome menamą partizanų vado Žemaičio kapą. Jis buvo kankinamas, mušamas, tačiau neišdavė Lietuvos. Ar aš pasielgčiau taip pat ? Esu įsitikinęs, kad taip. Partizanų veikla vertinama skirtingai, didžioji dalis žvelgia į juos kaip į didvyrius, nes tik jų dėka Lietuva išliko tokia lietuviška, mažesnė dalis neatmeta didvyrių nuopelnų, tačiau kaltina juos prisidėjusius prie masinių trėmimų po 1945-ųjų. Kad ir kaip bebūtų, šiandien apie tai šnekėti yra lengva, nes visa tai jau praeitis, tada žmonės norėjo gyventi laisvai, dirbti sau ir Tėvynei, o ne plėšriam okupantui.

Liepos 3 :

Šiandien turime laisvą pusdienį, todėl nusprendžiame aplankyti karo muziejų. Ne iš pagarbos Rusijos kariniams „laimėjimams“, tačiau iš smalsumo pamatyti ir patirti rusų karų istorijos interpretavimą. Taip pat aplankome panoramą, kurioje vaizduojamas 1812-ųjų metų Napoleono ir Kutūzovo vadovaujamų armijų mūšis. 17 val. išriedame traukiniu į Serovo miestą. Ilga kelionė prieš akis, daug laiko apmąstymams, grožėjimuisi gamtos grožiu pro langą bei pokalbiams su bendrakeleiviais.

Aš sėdžiu su Olga, matematikos mokytoja iš Maskvos. Susipažinę šnekamės apie Lietuvos ir Rusijos gyvenimo panašumus ir skirtumus. Keista, tačiau gana gerai sutariame klausimais susijusiais su istorija. Ji taip pat pasisako už atskiras, laisvas tautas, demokratiją.

Liepos 4 :

Vis dar keliaujame traukiniu, tačiau šiandien jau vaikštau po kitus vagonus, bendrauju su kitais keleiviais. Visiems labai įdomu, kodėl mes taip toli važiuojame. Pasakojame rusams apie mūsų tautos nelaimę, tačiau ir patiems rusams lengva nebuvo. Paprasti žmonės patyrė Stalino režimo rūstybę, jie irgi buvo tremiami iš vietos į vietą, neatsižvelgiant nei į jų, nei į jų artimųjų norus.

Rusai su mumis labai artimai bendravo, netgi mums naujus vardus davė. Mano naujas vardas – Jūra. Labai gera traukinyje, bet visi jau laukiame darbų, norime pamatyti tikrąsias lietuvių kapines, taigą. Gauname vadovo Gintauto Alekno trumpąją žinutę: „ Sveiki...uodai jau paruošti, su meškutėmis dar repetuojame“. Blika nusiteikti viskam.

Liepos 5 :

Šiandien atsikėlėme labai anksti, Sverdlovsko srities laikas yra +5 valandos pagal Grinvičą. Nuvažiavome į pirmą miestelį, kuriame mus pasitiko spiečius uodų, netikėjau, kad jų gali būti

tiek daug. Nusipirkę reikalingus įrankius, prisiklausę istorijų iš vietinių apie sergančias erkes, patraukėme įsikurti stovyklavietę ir pradėti darbus.

Išvydęs pirmąsias kapines, buvau lengvai sukrestas. Pirma, kad tai buvo pirmosios lietuvių kapinės Sibire, kurias aš matau, o antras, jos buvo apaugusios medžiais, kapinės miške. Medžiai užkriūtę ant dar išlikusių tvorelių. Iš karto puolėme dirbti, nors nelabai buvo aišku nuo ko pradėti. Laiku bėgant kiekvienas susiradome savo darbą, padėjome vieni kitiems. Su kiekviena valanda kapinių vaizdas gerėjo, jose šviesėjo, tai skatino dirbti dar greičiau.

Pabaigę pirmos dienos darbus, lepinomės nuostabia vakariene pagaminta ant laužo. Maisto komanda nepakartojama – ačiū Emilijai, Gintarei ir Norbertui. Pasisitpirinę, nusprendėme nueiti iki upės esančios už 5 kilometrų. Radome nesunkiai, bet upė buvo nuostabi, krantai pilni įvairiausių akmenėlių, aukščiau nusvirę link upės medžiai. Atgal beeidami suradome senus meškos pėdsakus.

Liepos 6 :

Pabundu nuo garsaus puodų daužymo ir Gintauto šūksnių: „Atėjo trys meškos“. Iš tikrųjų pasidarė neramu, vakar matyti meškos pėdsakai tik sustiprino šį jausmą. Išlindęs pamatau, kad tai tik eilinis Gintauto pokštas. Pasisveikinu su jau atsikėlusiais, žemai nusilenkiu visą parą mus lydintiems uodams ir lėndu atgal į palapinę apsirengti.

Šiandien dirbti buvo dar maloniau. Iš ryto dirbau įvairiausius darbus, o nuo pietų pradėjome tvirti ilgą tvorą – 222 metrų. Pradžia nebuvo lengva, tačiau Roberto patirties ir Kęsto naujai atrasto talento dėka, darbas ėjosi labai greitai. Visą grupę apėmė puikus bendrystės jausmas, nuostabi nuotaika tvyrojo ore. Pabaigus tvorą, nusprendžiau ramiai pasivaikščioti po kapines. Tik dabar pamačiau kokioje gražioje jos vietoje, įkurtos ant nedidelio kalniuko šlaito, nuo kurio atsiveria nuostabus vaizdas. Pro properšas matosi Uralo kalnai. Čia atgulę lietuviai žvelgė į tolimus kalnus, tas tolis, lyg simbolis atstumui iki jų Tėvynės, o aukšti didingi kalnai tai simbolis tų, kurie atgulė šiose kapinėse. Tokie jie ir išliks mūsų atmintyje.

Šiandien karaliaus Mindaugo karūnavimo diena. Giedojome himną, sveikinome mūsų tarpe esantį Mindaugą ir sakėme vieni kitiems nuostabiausius palinkėjimus.

Vos neužmiršau, šiandien Gintautas aptiko meškos pėdsakus. Jie buvo švieži ir tik už 200 metrų nuo mūsų stovyklavietės. Šiuo metu yra 3 val. nakties, jau (vis dar, nes čia beveik nesutemsta) šviesu ir mes su Tautvydu budime prie laužo.

Liepos 7 :

Ryte truputį pramigau, nelengva atsikelti kai budi iki ryto. Žygiuojame sutvarkyti antrų kapinių. Čia lietuviai palaidoti didelėse, veikiančiose kapinėse. Jų kapai yra apleisti, tačiau vieta bent panaši į kapines. Išlikę daugiau tvorelių ir kryželių. Šveičiame senus dažus ir rūdis, dažome. Jau prieš pietus pritrūkstame geriamo vandens, todėl mes su Kęstu išeiname į miestą jo parnešti. Vos už 100 metrų užkalbiname Sergėjų, kuris, pasirodo, važiuoja į miestą. Jam papasakojome apie mūsų ekspediciją, tai jam padarė gilų įspūdį. Norėdamas prisidėti prie mūsų ekspedicijos, jis mus nuveža iki miesto ir parveža atgal.

Dažome tvoreles iki vėlyvo vakaro. Rytoj paliekame šią stovyklą, todėl dar kartą nuėjome prie upės. Skalbėmės drabužius, gaivinome pavargusius kūnus šaltu upės vandeniu.

Liepos 8 :

Paskutinis rytas jau pamėgtoje stovyklavietėje. Susidėję palapines ir kuprines, nešame didelį kryžių į kapines. Pagerbiame ten atgulusius tėvynainius malda, Norbertas pašventina Roberto ir Tautvydo padarytą kryžių, merginos padainuoja lietuvišką liaudies dainą. Antras kapines taip pat pažymime mažesniu, bet ne ką įspūdingesniu kryžiumi. Ačiū Tautvydui ir Robertui, jie dirbo net naktimis, kai kiti jau meškas sapnavo.

Nužygiavę iki miestelio, laukėme atvykstančių autobusiukų. Visai netyčia susipažįstu su moterimi, kuri pasakoja, kad pažįsta ne vieną lietuvį. Kokie lietuviai kaip žmonės?? Jie geri ir nuoširdūs, vietiniai juos gerbia dėl darbštumo.

Pakeliui į Novąją Lialią mus pasitinka ne kas kitas, o stropioji rusų milicija. Ir pasirodo labai esame laukiami, nuo pat ryto. Novąja Lialioje iš pradžių apžiūrime ne miestelio centrą... o milicijos nuovadą, taip tirpsta mūsų brangus laikas. Biurokratiniai reikalai išsprendžiami

(bent iki rytojaus) ir mes atvykstame į naująją stovyklavietę. Paprašome vietinius dalgės, šienaujame žolę, kad galėtume geriau pasistatyti palapines. Aš vis stebiuosi mūsų grupę, net nepastebiu, kaip greitai buvo padaryti suoliukai prie laužo, sukaltas tualetas.

Kaip ir kiekvieną vakarą, kiekvienas prie laužo pasisakome apie asmeninius patyrimus.

P.S. budime nuo 3 val. prie laužo. Buvo labai šalta, bet prie laužo susišildėme. Ačiū Tautvydui už lietuviškus lašinius, kuriuos pasikepėme ant laužo. Dabar 5 val. ryto, gieda pirmieji kaimo gaidžiai, o mes grožimės nuostabiu vaizdu – iš už miško lenda ryški raudona saulė, virš upės ir laukų tvyro rūkas.

Liepos 9:

Vykstame į miestą atlikti pirmųjų „svarbiausių“ darbų – pildyti dokumentų milicijoje. Mums patariama mieste neužsibūti ilgiau kaip 3 dienas, tad skubame tvarkyti kapinių. Kapinės didelės, čia atgulę lietuviai, rusai, vokiečiai, latviai, estai, vengrai... Vėl kimbame į darbus, šveičiamos tvorelės, tvarkoma aplinka – jau turime patirties, idėjų kaip sutvarkyti ir papuošti kapus. Štai, Kristina, padarė porą nuostabių kryželių iš konkoriežių – paprasta, bet be galo originalu ir gražu. Emilija visą popietę šveitė ir dažė tvoreles... Kiti irgi nesėdėjo rankų sudėję. Pasižiūrėjus į juos, dirbdavosi dar smagiau. Pasikeisdami ieškojome dviejų lietuvių kapų, kurių artimieji prašė juos surasti, tačiau kapinės kokių 3 hektarų dydžio. Ieškojome kur tik įmanydami, labai norėjosi surasti juos, tačiau nepavyko, daug antkapių yra neatpažįstamai sunykę, todėl juos beliko pagerbti mintyse. Betvarkydami kapus, Norbertas ir Arnoldas surado atkastus žmogaus palaikus. Visiems dalyvaujant juos perlaidojome, pažymėdami kapo vietą ir pastatydami naują kryželį.

Vakare atsitiktinai susipažinome su kaimynais iš kaimo. Vietinis Ženia parodė tikros meškos kailį, briedžių ragus ir papasakojo apie vietinės medžioklės ypatumus.

Liepos 10:

Laukėme ir sulaukėme tikrojo žygio į taigą, nuo kurio mus net vietiniai bandė atkalbėti. Neva, pavojinga eiti į taigos gilumą, tose vietose ypatingai daug meškų. Leidomės į žygį

nežinodami ko tikėtis, žinojome tik vieną, norime surasti lietuvių kapines, kurių tikslios vietos nežinojo net Gintautas. Žygio metu paaiškėjo, kad vandens atsargų turime per mažai, jų užteko pusei distancijos iki vadinamojo 59-jo kvartalo, jau išnykusio vengrų kaimo. Atėję į vietą, tikėjomės rasti šaltinį, tačiau teko tenkintis juodu pelkės vandeniu. Iš pavargusių veidų buvo nesunku išskaityti kilusią paniką, buvome gilioje taigoje be geriamo vandens, karštą dieną nužygiavę ilgą kelią. Savanoriai išėjo į mišką ieškoti kapinių, o kiti liko virinti ir filtruoti pelkės vandens. Visi jautėme, kad galime išlikti tik kaip komanda, todėl likusieji stovyklavietėje ne tik gėrė vandenį patys, bet ruošė jį išėjusiems. Karštis ir troškulyš atiminėjo paskutines jėgas, tačiau dar patį vakarą išėjome tvarkyti kapinių. Įstrigo vienas momentas iš to vakaro. Buvome jau beveik sutvarkę kapines, ilsėjomės. Žiūrime su Norbertu vienas į kitą ir jaučiame tą patį, didelį nuovargį ir vis mažėjantį vandens kiekį kūne, tačiau vienas kitą motyvavome dirbti. Dar truputį, dar truputį, juk norisi padaryti kuo daugiau, kuo geriau...

Ir dar vienas įdomus atsitikimas. Palapinėje gyvenau su Tautvydu. Aš nuėjau anksčiau miegoti, o jis dar virino vandenį rytdienos žygiui. Už tai nutariau sutvarkyti jo guolį, kad galėtų iš karto atsigulti. Paklojau kilimėlį, ištiesiau miegmaišį. Ryte paaiškėjo, kad paklojau ne Tautvydo, o Martyno kilimėlį. Martynui teko miegoti ant šaltos žemės. Labiausiai nustebino Martyno reakcija: „Būčiau pykęs, jei kilimėlį būtum pasiklojęs sau, bet kadangi paklojai draugui, viskas gerai“.

Liepos 11 :

Pirmas toks tylus rytas, visi susikaupę prieš žygį atgal į Soltanovo kaimą. Ačiū Norbertui dar kartą, tai jo idėja buvo pasilikti 5 litrus švaraus geriamo ir pasistiprinti juo prieš sunkų žygį atgal. Taigi, kiekvienas gavome po nepilną puodelį vandens. Nusprendžiau pasistiprinti ne tik vandeniu, bet ir teigiamomis emocijomis. Pasilikau truputį vandens ir daviau kitiems jo atsigerti. Vandens buvo labai mažai, kiekvienam užteko tik lūpas suvilgyti, bet kiekvienas dėkoju žodžiais ir spindinčiomis akimis. Buvau pilnai pasiruošęs žygiui.

Beeidamas daug mažčiau, ką turėjo jausti ir kaip turėjo išgyventi čia atvežti lietuviai. Mano išvada – tik begalinė meilė vieni kitiems jiems padėjo išgyventi. Toks jausmas apėmė ir mane, visas šis patirtas vargas einant į 59-ąjį kvartalą mus taip suartino. Šalia einantiems

sakiau, kad juos myliu ir tai buvo tikras jausmas. Mylėsiu juos ir atsigėręs vandens ir sočiai pavalgęs, nes tai jaunimas, kuris žino gyvenime, ko jie nori ir jaučia atsakomybę čia būdami. Likus penkiems kilometrams iki miško galo, Gintautas pasiūlė sudaryti grupę, kuri eis greičiau ir be sustojimų, kad parūpintų vandens visiškai nusilpusiems. Kaip jau minėjau, dėl šios grupės buvau pasiruošęs padaryti viską. Išėjome į priekį šešiese ir per gerą pusvalandį pasiekėme pievą. Ten sudarėme dar mažesnę grupę ir išėjome kaimo link – dar keturi kilometrai. Nuo čia prasideda filmo scenarijui tinkanti istorija. Išėję ant žvyrkelio, pamatėme žiguliuką. Prisišaukėme iš miškelio vyrą, kuriam papasakojome visą istoriją ir jis be didesnių klausimų sutiko mus nuvežti iki kaimo ir atgal. Kaime greitai nupirkome vandens ir grįžome atgal. Besileidžiant nuo kalniuko pasimatė didelė pieva, per kurią lėtai judėjo vos paeinančių žmonių kolona. Jie negalėjo patikėti matantys žigulį šiame kelyje, o kai Kęstas, iškišęs butelį pro langą, pradėjo mojuoti, dauguma net atsėdo. Vargas atsipirko...

Pasistiprinę, nuėjome prie kaime esančios upės, ten ilgai vėsinome įkaitusius kūnus. Ilstėtis laiko daug nebuvo, išskubėjome į susitikimą su lietuviais, dviem broliais iš Lietuvos. Jie ilgai pasakojo apie savo išgyvenimus per daug nesiskųsdami, tvirtino, kad galėjo atsitikti ir dar blogiau. Emilija padainavo lietuvių liaudies dainą, kuri sujaudino net tiek daug mačiusius ir išgyvenusius vyrus.

Liepos 12 :

Palapinėje miegoti patogiau ir maloniau. Tik prabudinus sveikina tave čiulbantys paukščiai, zyziantys uodai, ošiantis miškas. Tik atsimerkęs pamačiau Eugenijų, jis iš karto pasirodė ne toks kaip visada. Užuo mane pasveikinęs šypsena, jis nepajudino nė vieno veido raumens, buvo visas išbalęs. Iš karto supratau, kad kažkas ne taip. Pasirodo, jį pykino ir jis stipriai karščiavo. Išėjęs klausinėti grupės, supratau, kad sergančių yra dar daugiau. Viešbutis po truputį panašėjo į ligoninę, vieni sirgo, kiti sirgo. Bandėme spėlioti, kokia liga tai galėtų būti, tačiau niekaip neradome bendro vardiklio, nes visi sergantieji valgė, gėrė skirtingus dalykus, tačiau ligos simptomai buvo vienodi – karščiavimas, viduriavimas ir pykinimas. Vaizdas kambariuose buvo iš dalies nemalonus, labai gailėjome sergančiųjų, tačiau pati atmosfera buvo labai gera. Sveikieji kaip išmanydami stengėsi palengvinti sergančiųjų skausmus, o sergantieji net kęsdami įvairius skausmus šypsenomis atsidėjo.

Vakare išėjome į koldūninę pavakarieniauti ir buvome šokiruoti joje (n)esančios higienos. Stiklinės neplautos, šakutės ištepotos, virėja gamindama maistą rūko... Valgėme su mintimi, kad papildysime segančiųjų gretas. Grįžę slaugėme ligonius iki gilios nakties.

Liepos 13 :

Rytas panašus į praeitą, vakar negalavę šiandien jau buvo sveiki, o susirgę jau kiti žmonės. Paliekame žmonių slaugyti ligonius, o pusė grupės išvažiuojame tvarkyti kapinių į Malaja Lata. Kas privertė nusišypsoti, tai kad, labai greitai apsižiūrėjome, kad beveik neturime vandens. Visi primygtinai prašė sustoti vairuotoją prie pirmo pasitaikiusio šaltinio pasipildyti vandens atsargas. Pamoka išmokta – žmogus be vandens ilgai išgyventi negali. Žiūrėjome pro langą, matėme tuos pačius vaizdus kaip prieš porą dienų, tačiau po truputį darėsi liūdna – važiovome tvarkyti paskutinių kapinių.

Kapinės apleistos, tvorelės apgriuvusios, tačiau per trumpą laiką iškirtome mažus medelius augusius kapavietėse, išravėjome piktžoles ir šviesa prasiskverbė ant dar išlikusių kryželių ir tvorelių. Padirbėję nuskubėjome į susitikimą su dvejomis seserimis lietuvėmis. Susėdę ratu aplink jas klausėmės jų sunkios gyvenimo istorijos. Buvo momentų kai seserys kaip ir mes vos laikėme ašaras. Jos vos nemirė iš bado, ilgą laiką valgė trupinius, jų mama nepraėjus nė metams po ištrėmimo mirė, tėvo likimas Lietuvoje neaiškus. Bepasakodamos savo atsiminimus mus vis ragino vaišintis saldumynais ir be arbatos neišleido mūsų išvažiuoti. Jų veiduose buvo galima įskaityti begalinį džiaugsmą, kurį jos jautė matydamos mus. Niekada nesitikėjo, kad tokioje vietoje jas suras lietuviai. Joms buvo labai įdomu kaip atrodo Kaunas, kaip gyvena žmonės Lietuvoje.

... Daug skubėjimo.. Ir štai, atėjo ta nelaukta diena, ta nelaukta valanda, kai mes jau sėdime ir riedame atgal. Liūdna, taip norėčiau pabūti čia dar bent porą dienų..

Liepos 14 :

Šį kartą gavome vietas kupė. Gyvename po keturis, mažai šurmulio. Traukinyje laikas tarsi sustoja, daug laiko apmąstymams apie atliktus darbus, patirtas emocijas, pažintus naujus žmones. Vakare pakyla audra. Vėjas siaučia, žaibai apšviečia tamsiai raudoną dangų. Matosi daug su šaknimis išverstų medžių. Daug minčių, daug simbolikos. Trėmimai, patirtas smurtas, pralietas nekaltas kraujas. Žmonės išraunami su šaknimis ir išstremiami toli nuo Tėvynės. Represijos ir trėmimai vis stiprėja, nė vienas nesijaučia saugus, nežinia kur žaibas trenks šį kartą. Mano akyse iškyla ryškūs vaizdai iš skaitytų knygų, girdėtų istorijų. Tai ne mano fantazija, tai reali mūsų senelių ir tėvų praeitis.

Sunku net įsivaizduoti, einu pas bendražygius, galbūt draugų rate pasidarys lengviau..

Liepos 15 :

Maskvoje nėra kuo kvėpuoti, metro vaizdai nuteikia nemaloniai. Yra miestų į kuriuos tiesiog nesinori grįžti. Vienintelė gera vieta Maskvoje – tai Lietuvos ambasados valgykla. Ten ir vėl esame maloniai sutinkami ir pavaišinami sočiais pusryčiais. Ambasadorius A.Vinkus dėkoja už nuveiktus darbus, paskaito mums eilėrašį. Su vaikinais nusprendėme pažaisti futbolą ambasados pievelėje, tačiau po geros valandos policininkas mandagiai paprašo rungtynes nutraukti.

Vykstame į traukinių stotį, ten mūsų jau laukia traukinys Maskva – Vilnius.

Visą vakarą šnekamės apie greitai prabėgusias dienas, patirtus jausmus, keičiamės kontaktais ir prisiminimais.

Liepos 16 :

Baltarusijos pasieniečiai gana patikliai mūsų netikrina. Dar dvi valandos iki Vilniaus, tačiau nesimiega. Artėjant link Lietuvos širdis plaka vis stipriau, garsiai svarstome ar išlipę iš traukinio nebakrausime laimės ir džiaugsmo ašaros.

Ačiū visiems pasitikusiems, jie dar labiau sutvirtino pasisekusios „Misijos Sibiras‘10“ jausmą.

Mūsų grupė vis mažėja, bet dar nesinori atsisveikinti, ištarti sudie. Pilies menėje suvalgome šaltibarščių ir cepelinų. Po ilgų ir stiprių apsikabinimų išsiskirstome savais keliais.